

Afdeling: Sundhedsplanlægning
Journal nr.:
Dato: 26. november 2019

Udarbejdet af:
E-mail: rnn@rsyd.dk
Telefon: 2362 9682

Notat

Behandling af hørings svar i forbindelse med Region Syddanmarks Psykiatriplan 2020-2024

Baggrund

Regionsrådet sendte 26. august udkast til Psykiatriplan 2020-2024 i høring. Psykiatriplanen har været sendt i høring hos interesseforeninger, patientorganisationer, faglige organisationer, øvrige råd og udvalg, samt øvrige offentlige myndigheder, herunder de 22 kommuner i Region Syddanmark. Høringsperioden strakte sig til 11. oktober 2019. Høringen har udmøntet sig i 38 hørings svar med samlet omkring 280 bemærkninger. Efterfølgende har der pågået en proces med at bearbejde hørings svarene og indarbejde relevante bemærkninger i den endelige udgave af Psykiatriplan 2020-2024.

Herudover er der siden Psykiatriplanen sendtes i høring offentliggjort to rapporter, med direkte relevans for Psykiatriplanen. Af høringsudkastet fremgik det, at der skulle tages højde for disse anbefalinger inden den endelige udgave af psykiatriplanen blev skrevet.

Det drejer sig om Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger om "*intensiv behandling til mennesker med svær psykisk sygdom*" og "*Anbefalinger til kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom*" (på baggrund af Danske Regioners rapport "*Er der en sammenhæng mellem behandling/støtte af psykisk syge og kriminalitet*").

Elementer af disse anbefalinger er indarbejdet i Psykiatriplanen, som det fremgår af senere afsnit.

Behandling af hørings svar

De indkomne hørings svar blev gennemgået, og håndtering af de enkelte bemærkninger i hørings svarene kan opdeles i kategorierne:

- Forslag som er indarbejdet i Psykiatriplanen
- Forslag som vil indgå i implementeringsfasen
- Generelle forslag til psykiatrien i Region Syddanmark
- Forslag, der vedkommer andre offentlige myndigheder
- Ros til Psykiatriplanen

Generelt

Der var generelt i bemærkninger stor ros og opbakning til planens temaer og anbefalinger, herunder anerkendelse af den recoverybaserede tankegang, som er gennemgående i planen. Der var ligeledes generelt en anerkendelse af planens ambitionsniveau, men samtidig udtryktes bekymring for hvorvidt

ambitionsniveauet kunne realiseres. Herunder blev der udtrykt bekymringer for antallet anbefalinger, uden dog at det blev nævnt, hvilke anbefalinger der kunne udgå.

Derudover gav flere høringsparter udtryk for, at de fandt økonomien i nogle af anbefalingerne bekymrende. Dette gjaldt for de anbefalinger som forventes finansieret inden for nuværende ramme, samt de anbefalinger, hvor der endnu mangler afklaring angående finansieringen.

I forhold til det første kritikpunkt, så er vurderingen fortsat at hvis der skulle være ekstraudgifter til enkelte af disse anbefalinger, så vil det kunne håndteres gennem prioritering indenfor eksisterende ramme og i forhold til det andet pkt. er det ikke muligt på det her tidspunkt at gøre den præcise udgift op. Samtidig udgør det en relativt begrænset del af planen, hvorfor det ikke vurderes at udgøre et større problem i forhold til implementeringen af anbefalingerne.

Psykiatriplan 2020-2024 skal implementeres over en 5-årig periode. På budget 2020 er der afsat 24. mio. kr. årligt til implementeringen af Psykiatriplanen. Region Syddanmark er opmærksom på det yderligere finansieringsbehov der henstår i planperioden og som vil blive håndteret løbende.

Forslag som er indarbejdet i Psykiatriplanen

Tema 1. Patienter og pårørende:

Der blev adresseret et behov for opmærksomhed på de patienter/pårørende, der ikke ønsker patientinddragelse, eller ikke har de nødvendige ressourcer til at håndtere det. Dette har ført til en præcisering ift. hvilke patienter der har gavn af patientstyrede indlæggelser, og at det gennem patient/pårørenderåd løbende vurderes, hvilke patienter der har gavn af/kan håndtere patientstyrede indlæggelser.

Flere høringsparter pointerede, at det bør fremgå at meningsfulde aktiviteter, også bør have en behandlingsunderstøttende funktion og have fokus på job/uddannelse, samt det omgivende civilsamfund. Dette er blevet inkorporeret i en udvidet beskrivelse af hvad meningsfulde aktiviteter omfatter. Herudover er det præciseret, at kommuner og civilsamfundet involveres i indsatsen.

Det blev pointeret, at pårørende også kan være børn med forældre, der er ramt af psykisk sygdom. Dette skal der være særlig opmærksomhed på i Center for pårørendeinddragelse. Dertil er det ligeledes tilføjet, at der er særligt fokus på disse i center for pårørende inddragelse. Endelig er der peget på, at også pårørende til voksne patienter vil kunne have gavn af peers. Derfor er anbefaling om peers til forældre udvidet til også at omfatte peers til pårørende til voksne patienter.

Nedenstående tabel samler op på ændringerne fra høringsudgaven og til den endelige version.

Nr	Anbefaling	Ændring ift høringsversion
Tema 1 – patienter og pårørende		
1	Uddannelse af 100 peers	Uændret
2	Fordobling af antallet af peers på afdelingerne og ansættelse af forældre- og pårørendepeers	Udvidelse af antallet af peers til også at gælde ansættelse af peers på alle voksenpsykiatriske afdelinger og ATT til pårørende til voksne indlagte (både forældre og pårørende peers)
3	Flere patienter tilbydes patientstyrede indlæggelser	Præcisering af hvilke patienter der har gavn af patientstyrede indlæggelser og procedure for visitering
4	Fælles beslutningstagning som rammen for patientstyret behandling	Uændret
5	Alle patienter skal, hvor det er fagligt relevant, have mulighed for digital kontakt med psykiatrien og have mulighed for selv at booke tider i lokalpsykiatrien, og pårørende får adgang til at deltage i møder og samtaler via videokonference	Uændret

6	Flere meningsfulde aktiviteter under indlæggelse	Udvidet beskrivelse af anbefaling vedrørende meningsfuld aktivitet – præcisere involvering af kommuner og civilsamfund mm
7	Systematisk undervisning af personale i god kommunikation med patienterne	På tværs af somatik og psykiatri arbejdes der med at udbrede kommunikationskonceptet "klar tale". Med konceptet udvikles medarbejdernes generelle kompetencer i kommunikation med patienter og pårørende. Udbredelsen af "klar tale" finansieres via budget 2020 som en generel indsats for alle regionens sygehuse
8	Etablering af center for pårørende inddragelse	Suppleret med fokus på Børn med psykisk syge forældre – særlig opmærksomhed på disse i Center for Pårørende inddragelse

Tema 2. Lighed i sundhed:

Der kom flere bemærkninger om øget opmærksomhed på sund livssil hos psykiatriske patienter, herunder sund kost. Dette skyldtes især et ønske om at patienter på psykiatrisygehuset ikke skal have beriget kost, på samme måde som patienter på de somatiske sygehuse får. Dette fremgår nu i teksten til temaet. Der blev også fremført bemærkninger omkring behovet for fokus på tandsundhed hos psykiatriske patienter. Det er et vigtigt element for den generelle helbredstilstand samt sociale og arbejdsmæssige relationer. Region Syddanmark noterer, at der nationalt foregår drøftelser omkring bedre tandsundhed for bla. patienter med psykisk sygdom.

Nedenstående tabel samler op på ændringerne fra høringsudgaven og til den endelige version.

Nr	Anbefaling	Ændring ift høringsversion
Tema 2 – Lighed i sundhed		
9	Videreudvikling på monitorering af og analyser over udvikling i selvmord og livsstilsrelaterede sygdomme	Uændret
10	Kompetenceudvikling – fokus på psykiatriske patienters somatiske behov	Uændret
11	Somatiske helbreds undersøgelser i almen praksis	Anbefaling 11 og 12 fra høringsudkast slået sammen til én anbefaling. Præcisering vedrørende hjemmebesøg fra almen praksis og helbredsundersøgelser på øvrig bopæl

Tema 3. Sammenhænge og forebyggelse:

Der var fra kommunal side opmærksomhed på, at sundhedsaftalen er rammen for det tværsektorielle samarbejde, og at der gennemføres fælles evaluering af tiltagene i aftalen. Dette er blevet præciseret. Kommunerne vil blive inddraget i drøftelserne omkring udrulningen af planen, herunder evaluering af de puljefinansierede projekter, når det skal afgøres hvordan det skal køre videre efter projektudløb.

Der blev ligeledes udtrykt ønske om, at kompetenceudvikling af lærerne i folkeskolen ift. de ældste skoleklasser, også bør inkludere lærere i de yngre klasser. Den pågældende anbefaling er blevet udvidet omkring videreførelse af undervisning for lærere i grundskolen til også at omfatte de yngre klassetrin.

Det blev fremhævet af flere høringsparter, at der er behov for opmærksomhed på udeblivelser på de sværest psykisk syge / patienter med misbrug. Dette er blevet fremhævet i planen.

Det blev bemærket at specialistrådgivning bør blive udvidet til også at omfatte hele primærsektoren, hvilket er blevet tilrettet i planen.

Anbefaling 20 i høringsudkastet er blevet ændret til "Pilotprojekt for mennesker med misbrug og svær psykisk sygdom" (anbefaling 17 i den endelige udgave). Anbefalingen er blevet præciseret pba. anbefalingerne fra Danske Regioners rapport "*Anbefalinger til kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom*"

I forhold til anbefaling 21 i høringsudkastet blev der gjort opmærksomhed på behovet tværsektoriel kompetenceudvikling. I den endelige udgave er anbefalingen tilføjet et punkt om fælles kompetenceudvikling udover forsøgsprojekter omkring organisering, ledelse mv. Der afsættes desuden 1 mio. kr. til at understøtte aktiviteter under denne anbefaling.

Nedenstående tabel samler op på ændringerne fra høringsudgaven og til den endelige version.

Nr	Anbefaling	Ændring ift høringsversion
Tema 3 – Sammenhæng og forebyggelse		
12	Permanentgørelse af fremskudt funktion og fælles sparringsteams på børne- og ungeområdet	Uændret
13	Videreføre undervisning for lærere i grundskolen om mental trivsel blandt unge	Udvidet anbefaling omkring videreførelse af undervisning for lærere i grundskolen til også at omfatte de lavere klassetrin
14	Der tages hånd om patienter, der har gentagne udeblivelser, men som fortsat har et behandlingsbehov	Ny anbefaling pba af Danske Regioners " <i>Anbefalinger til kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom</i> "
15	En aktør har det fulde ansvar for patient/borger, indtil ansvaret er fuldt ud overdraget og bekræftet af en anden aktør	Ny anbefaling pba af Danske Regioners " <i>Anbefalinger til kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom</i> "
16	Mennesker med svær psykisk sygdom, som samtidig er hjemløse ved indlæggelse i døgnpsykiatrien, bør ikke udskrives til gaden eller lignende	Ny anbefaling pba af Danske Regioners " <i>Anbefalinger til kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom</i> "
17	Pilotprojekt for mennesker med misbrug og svær sygdom	Anbefaling ændret til: <i>Pilotprojekt for mennesker med misbrug og svær psykisk sygdom</i> . Pilotprojektet finansieres via de 4 mio.kr. der var afsat i budget 2019.
18	Permanentgørelse af internet psykiatrien	Uændret
19	Specialistrådgivning til primærsektoren	Udvidet til at omfatte hele primærsektoren
20	Permanentgørelse af styrket samarbejde med institutioner for unge borgere under 20 år	Uændret
21	Integreret og fælles samarbejde og kompetenceudvikling i forhold til de mest sårbare borgere	Anbefaling fra høringsudkastet udvidet til også at omfatte fælles kompetenceudvikling udover forsøgsprojekter omkring organisering, ledelse mv og afsætte 1 mio.kr. til at understøtter aktiviteterne

Tema 4. Bedre behandling – forskning, kvalitet og udvikling:

Der blev i høringsbemærkningerne udtrykt bekymring for usikkerheden om den fremtidige finansiering af Mindhelper, Dette er dog sikret i budget 2020, hvilket er blevet tilføjet til planen.

Nedenstående tabel samler op på ændringerne fra høringsudgaven og til den endelige version.

Nr	Anbefaling	Ændring ift høringsversion
Tema 4 – Bedre behandling, forskning, kvalitet og udvikling		
22	Udvikling af de kliniske databaser	Uændret
23	Fælles somatisk og psykiatrisk døgnafsnit til patienter med spiseforstyrrelse på NYT OUH	Uændret

24	Fortsat indsats for reduktion af tvang – herunder nyindretning af døgnafsnit så dokumentationsarbejde i højere grad kan foretages sammen med patienterne	Uændret
25	Der skal skabes de nødvendige forudsætninger for at anvende personlig medicin og big data indenfor psykiatrien	Uændret
26	Yderligere forskning i årsager til mental mistrivsel blandt børn og unge	Uændret
27	Udvikling af nye telepsykiatri og velfærdsteknologiske løsninger til flere patientgrupper	Uændret
28	Innovativ tilgang til brugen af medicin og afprøve medicinreducerende tilgang på et udvalgt døgnafsnit	Uændret

Tema 5. kapacitet og organisering:

Billund kommune udtrykker usikkerhed omkring rækkevidden af beslutning om at flytte optageområde til Vejle afdelingen. Det indgår således i planen, at Psykiatrisygehuset tager en dialog med Billund Kommune omkring de afledte konsekvenser af justeringerne.

I henhold til justeringerne af det retspsykiatriske område i forhold til at overholde specialeplan, er det afklaret med Sundhedsstyrelsen, at aftalerne er på plads i overensstemmelse med specialeplan. Dette indgår i planen.

Der blev fremsat ønske om at se på perspektiverne i at øge kapaciteten i speciallægepraksis. Anbefaling vedrørende den ambulante psykiatri er blevet udvidet til også at omfatte en vurdering af behovet for øget speciallæge praksis, samt udbredelse af §66 ordning mhp. Jf. budget 2019, som elementer i udviklingen af den ambulante psykiatri.

Nedenstående tabel samler op på ændringerne fra høringsudgaven og til den endelige version.

Nr	Anbefaling	Ændring ift høringsversion
Tema 5 – Kapacitet og organisering		
29	Opjustering og reorganisering af sengekapaletet – ny retspsykiatri i Esbjerg, ekstra døgnafsnit i Vejle og særlige pladser flyttes fra Vejle til Odense	Uændret
30	Implementering af model for intensive senge	Justeret anbefaling vedrørende intensiv senge. Det foreslås at den endelige model for intensive senge udarbejdes på baggrund af Sundhedsstyrelsens anbefalinger og regionens erfaringer fra det første år med intensive senge indenfor de afsatte midler til intensive senge (nuværende udgifter til de 12 senge + 7 mio.kr., der er reserveret i budget 2019) (30).
31	Udvide døgnbehandling af børn op til 13 år – fra 5 til 7 døgnafsnit	Uændret
32	Øget tilgængelighed til den ambulante behandling	Uændret
33	Udvikling af den ambulante psykiatri	Anbefaling udvides til også at omfatte vurdering af behov for øget speciallæge praksis og/eller udbredelse af §66 ordning som elementer i udvikling af det ambulante behandlingsfelt
34	Arbejde med optimeringsmuligheder fra kapacitetsanalysen	Uændret

Tema 6. Fastholdelse, rekruttering og kompetenceudvikling:

Efter ønske fra kommunerne, skrives ind ind som aktører i strategiske partnerskaber.

Efter bemærkninger fra flere faglige organisationer, fremhæves det, at det er alle faggrupper der refereres til i de anbefalingerne under tema 6. Heriblandt at tydelige karriereveje bør gælde alle faggrupper.

Der er en lang række kompetenceudviklingsaktiviteter i Budget 2020, der understøtter flere af initiativerne i psykiatriplanen. Disse er tilføjet de relevante anbefalinger.

Nedenstående tabel samler op på ændringerne fra høringsudgaven og til den endelige version.

Nr	Anbefaling	Ændring ift høringsversion
Tema 6 – Fastholdelse, rekruttering og kompetenceudvikling		
35	Strategisk partnerskab med faglige organisationer og relevante aktører om rekruttering	Kommunerne er skrevet ind i planen som aktør i strategiske partnerskaber
36	Målrettet rekrutteringsindsats	Uændret
37	Iværksættelse af lederudviklingsforløb for afdelings- og funktionsledelser	Uændret
38	Tydelige karriereveje og optimering af brug af specialviden	Uændret
39	Styrkelse af den lægelige videreuddannelse	Sikring af gode uddannelsesforløb for læger under uddannelse. Uddannelsesansvarlige læger inddrages i udvælgelse og implementering af tiltag der kan styrke den lægelige videreuddannelse. Regionsrådet har generelt afsat midler hertil på budget 2020.

Forslag/bemærkninger som vil indgå i implementeringsfasen

Region Syddanmark blev i et hørings svar opfordret til, at udnytte eksisterende samarbejde med frivillige / sociale relationer. Regionen lægger i forvejen vægt på samarbejde med frivillige, hvilket fremgår i regionens politik for frivillighed og medborgerskab, samt inddragelse af pårørende er et centralt element i planen, og vil være det i implementeringsfasen.

Det blev i et hørings svar gjort opmærksomhed på, at det ikke er alle patienter i psykiatrien der kan klare sig digitalt. Regionen vil i implementeringen af planen være opmærksom på dette.

Der blev udtrykt et behov for større fokus på genoptræningsplaner. Dette er et element, som Psykiatrisygehuset allerede arbejder med, og vil i fremtiden få mere fokus i det tværsektorielle samarbejde på psykiatriområdet.

Der blev endvidere udtrykt ønske om en plan for at indsamle data i bredt samarbejde mellem psykiatri, somatik, kommuner mv. Region Syddanmark vil i implementeringen af psykiatriplanen afsøge mulighederne for dette.

Flere bemærkninger i hørings svarene lagde vægt på at fastholde medarbejderne igennem et øget fokus på godt arbejdsmiljø. Psykiatrisygehuset har løbende fokus på at forbedre medarbejdernes arbejdsmiljø.

Generelle forslag til Psykiatrien i Region Syddanmark

I hørings svarene er der indkommet nogle forslag, som ikke henvender sig til udkastet til psykiatriplanen, men er nogle generelle kommentarer, der henvender sig til psykiatrien i Region Syddanmark generelt. Dette inkluderer fx ønsker til behandling eller ændringer i visitationen. Region Syddanmark har taget disse kommentarer til efterretning, men gør opmærksomhed på, at behandling og visitation foregår efter gældende retningslinjer herfor.

Forslag, der vedkommer andre offentlige myndigheder

Flere høringsparter rejste problemstillingen omkring tandsundhed hos patienter i psykiatrien. Tandsundhed falder dog indunder kommunerne og ikke regionen, hvorfor det ikke er et element i planen. Region Syddanmark er dog opmærksom på problemstillingerne omkring bedre tandsundhed for bl.a. patienter med psykisk sygdom, der indgår centralt i drøftelser ifm. finanslov 2020.

Herudover fremsatte Landforeningen for autisme nogle kritikpunkter af den behandling/pleje for personer med autisme der finder sted i kommunalt regi. Dette er kun i begrænset omfang relevant for Psykiatriplanen og Region Syddanmark, eftersom det vedkommer en anden sektor. Region Syddanmark er dog opmærksom på problemstillingen.

Ros til planen

I hørings svarene var der generelt positive tilkendegivelser til anbefalingen om at opjustere antallet af døgnpladser, herunder antallet af retspsykiatriske døgnpladser.

Der var positive tilbagemeldinger ift. adressering af temaet Lighed i sundhed herunder, bred enighed om behovet for fokus på forebyggelse og behandling af patienters somatiske behov.

Derudover var der bred opbakning til styrkelse af sundhedsfaglig rådgivning og sammenhængende behandling på tværs af sektorer, samt til den særskilte indsats overfor personer med spiseforstyrrelse. Der ses desuden positivt på, at Psykiatriplanen lægger op til at bygge videre på de nye udgående funktioner, som ambulante akutteams.

Der blev blandt fagorganisationerne tilkendegivet tilfredshed med overvejelser og initiativer i planen ang. rekruttering og kompetenceudvikling.

Ændringer fra budget 2020 og eksterne rapporter/anbefalinger

Finansiering fra budget 2020 er indskrevet, under de relevante anbefalinger f.eks. prioriteret midler til bedre kommunikationskompetencer (klar tale), digitale kompetencer, introduktion for nye medarbejdere, styrkelse af den lægelige videreuddannelse og personlig medicin.

En generel revidering af anbefaling 11 og 12 vedrørende hjemmebesøg fra almen praksis og helbredsundersøgelse på øvrig bopæl, er blevet indarbejdet til en samlet anbefaling med en specificering af de to lokalaftaler der indgås med almen praksis.

Anbefaling 14 i høringsudkastet "*Der tages hånd om de patienter der har gentagne udeblivelser men fortsat har et behandlingsbehov*" erstattes af en af de 10 anbefalinger fra Danske Regioners "*Anbefalinger til Kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom*", der går på at der senest ved tredje udeblivelse skal ske en lægefaglig vurdering af den fremadrettede indsats.

Herudover er yderligere 2 nye anbefalinger integreret i planen på baggrund af Danske Regioners ”Anbefalinger til Kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom”:

- Anbefaling 15: *En aktør har ansvaret for patient/borger, indtil ansvaret er fuldt ud overdraget og bekræftet af anden aktør.*
- Anbefaling 16: *Mennesker med svær psykisk sygdom, der samtidig er hjemløse, bør ikke udskrives til gaden.*

Anbefaling 20 (i høringsudkastet) om styrket indsats for de sværest psykisk syge ændret til: *Pilotprojekt for mennesker med misbrug og svær psykisk sygdom (anbefaling 17 i den endelige version)* på baggrund af input fra Danske Regioners ”Anbefalinger til Kriminalitetsforebyggende indsatser målrettet mennesker med psykisk sygdom”.

Efter Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger omkring intensive senge i psykiatrien (”*intensiv behandling til mennesker med svær psykisk sygdom*”) foreligger der nu faglige anbefalinger og forudsætninger for implementeringen af intensive senge i psykiatrien. Sammen med de indhøstede erfaringer med de i Region Syddanmark allerede etablerede 12 intensiv senge, der er startet op i regionen i 2019; udgør det grundlaget for den endelige model for intensive senge i for psykiatrien i Region Syddanmark. Anbefalingen vedrørende intensivsenge skrives om så det fremgår at den endelige model for intensive senge udarbejdes på baggrund af Sundhedsstyrelsens anbefalinger og regionens erfaringer fra det første år med intensive senge.

Opsummering

Ændringerne på baggrund af de indkomne høringssvar og anbefalingerne fra hhv. Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner samt budget 2020 har medført, at antallet af anbefalinger er steget fra 38 til 39 i det endelige udkast til Psykiatriplanen.

Efterfølgende proces

Straks efter Regionsrådets behandling af sagen, iværksætter administrationen arbejdet med den konkrete implementering og udmøntning af planen. Samlet forventes Regionsrådet præsenteret for en implementeringsplan senest i april 2020, dog forelægges Regionsrådet sag vedrørende anlægsmæssig implementering af anbefalingerne vedrørende kapacitetsudvidelser/tilpasninger allerede i januar 2020.